

20 februari 2024 - Webinar voor schoolleiding en -begeleiding

Teamteaching op jouw school

4. Randvoorwaarden bij teamteaching

Welke rol kan je als schoolleider of begeleider spelen?

Randvoorwaarden

Welke randvoorwaarden voor succesvolle implementatie zijn volgens jou het belangrijkste? Wat is jouw top drie?

Professionele relatie

Professionele klik

Communicatie en reflectie over visie en lespraktijk

Evenwaardigheid en gedeelde verantwoordelijkheid

Professionalisering en ondersteuning

Organisatie

Tijd om te plannen en overleggen

Continuïteit in de samenwerking

Infrastructuur

Betrokkenen

Vrij kiezen voor teamteaching

In dialoog met ouders en leerlingen

Groeps-samenstelling

Schoolbreed gedragen

Steunende schoolleiding

Gedeelde (school)visie

Successen vieren

Zo dadelijk: ervaringen en ideeën delen

Bronnen

- Ahonen, H., Franska, N., Palonen, T., Reinius, H., Tiippana, N. & Hakkarainen, K. (2023). From autonomous actors to collaborative professionals: perceptions of co-teaching in a Finnish school community, *Scandinavian Journal of Educational Research*, <https://doi.org/10.1080/00313831.2023.2250376>
- Baeten, M., & Simons, M. (2014). Student teachers' team teaching: Models, effects, and conditions for implementation. *Teaching and Teacher Education*, 41, 92-110.
- Decuyper, A., Tack, H., Vanblaere, B., Simons, M., & Vanderlinde, R. (2023). Samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid als twee belangrijke dimensies van teamteaching, *OnderwijsTijd*, 3(3), 14-20.
- McTigue, E.M., Gourvennec, A.F., Solheim, O.J., Jensen, M.T. (2023). Co-Teaching Implementation: How Do School Leaders Support Teachers? *Educational Sciences*, 13, 1197. <https://doi.org/10.3390/educsci13121197>
- Meirsschaut, M., & Ruys, I. (2018). *Teamteaching: samen onderweg*. Een leidraad voor de praktijk. Gent: Arteveldehogeschool
- Meirsschaut, M., Hostyn, I., & Naert, L. (2021). *Wijzer voor werkbare scholen in verandering. Omdat wijs en werkbaar veranderen vleugels geeft*. Gent: Arteveldehogeschool.
- Rönn-Liljenfeldt, M., Sundqvist C., & Ström, K. (2023). Between vision and reality: Finnish school leaders' experiences of their own and teachers' roles in the development of co-teaching, *Scandinavian Journal of Educational Research*, <https://doi.org/10.1080/00313831.2023.2175247>

1. Professionele relatie

“Teamteaching kan maar lukken
wanneer de teamteachers
vrienden zijn.”

1. Professionele relatie

- Professionele relatie
  - ≠ beste vrienden
  - = professionele klik
  - vraagt communicatie en reflectie!
- Als schoolleider:
  - > teams samenstellen
  - > ondersteunen

Professionele
relatie

Professionele klik

Communicatie en reflectie
over visie en lespraktijk

Evenwaardigheid en
gedeelde
verantwoordelijkheid

Professionalisering
en ondersteuning

1. Professionele relatie

Teams **samenstellen** - Wat kan je doen als schoolleider?

- Breng de talenten/sterktes van het team in kaart
- Bespreek wie beslist over match en welke criteria gelden
- Stel teams samen van collega's die samen kunnen groeien

Professionele
relatie

Professionele klik

Communicatie en
reflectie over visie en
lespraktijk

Evenwaardigheid en
gedeelde
verantwoordelijkheid

Professionalisering
en ondersteuning

1. Professionele relatie

Teams **samenstellen** - Wat kan je doen als schoolleider?

- Breng de talenten/sterktes van het team in kaart
- Bespreek wie beslist over match en welke criteria gelden
- Stel teams samen van collega's die samen kunnen groeien

Bv. Talentenkaarten (Klasse)

KLAS
waar je goed in bent in de klas

SCHOOL
jouw kwaliteiten op schoolniveau

TALENTENKAART

KLASSE

waar jij een expert in bent
EXPERTISE

je kwaliteiten als mens
PERSOONLIJK

KLAS
waar je goed in bent in de klas

SCHOOL
jouw kwaliteiten op schoolniveau

TALENTENKAART

KLASSE

waar jij een expert in bent
EXPERTISE

je kwaliteiten als mens
PERSOONLIJK

Professionele relatie

Professionele klik

Communicatie en reflectie
over visie en lespraktijk

Evenwaardigheid en
gedeelde
verantwoordelijkheid

Professionalisering
en ondersteuning

1. Professionele relatie

Teams **samenstellen** - Wat kan je doen als schoolleider?

- Breng de talenten/sterktes van het team in kaart
- Bespreek wie beslist over match en welke criteria gelden
- Stel teams samen van collega's die samen kunnen groeien

- Vacature in een teamteachklas: welk profiel zoeken we? Wat is visie op TT?
- Zorgleerkracht, ondersteuner als teamteacher: beperk het aantal TT-praktijken
- TT op school? Bij sollicitaties deze visie bespreken

Professionele
relatie

Professionele klik

Communicatie en reflectie
over visie en lespraktijk

Evenwaardigheid en
gedeelde
verantwoordelijkheid

Professionalisering
en ondersteuning

1. Professionele relatie

Werking **ondersteunen** – Wat kan je doen als schoolleider?

- Ondersteun communicatie en reflectie:
  - Procedureel: overleg: voorbereiding (bv. agendapunten), doelgericht & cyclisch werken (bv. belang van evalueren, verslaggeving, afspraken), gespreksmoderator, ...
  - Tijdsmatig
- Bij spanningen = hou communicatielijnen (mee) open, ondersteun het gesprek, eventueel als 'derde'

Professionele klik

Communicatie en reflectie
over visie en lespraktijk

Evenwaardigheid en
gedeelde
verantwoordelijkheid

Professionalisering
en ondersteuning

1. Professionele relatie

Werking ondersteunen – Wat kan je doen als schoolleider?

- Respecteer evenwaardigheid en gedeelde verantwoordelijkheid
  - behandel alle TT-ers als gelijkwaardig
  - betrek alle TT-ers zoveel mogelijk bij communicatie en overleg

- Professionalisering faciliteren: bv. over TT-modellen, gluren bij de burens

Professionele klik

Communicatie en reflectie
over visie en lespraktijk

Evenwaardigheid en
gedeelde
verantwoordelijkheid

Professionalisering
en ondersteuning

1. Professionele relatie

Concrete instrumenten?

- GROEI-lijst: randvoorwaarden voor teamteaching
- SAMEN-schaal voor teamteaching (focus op samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid)

Professionele relatie

Professionele klik

Communicatie en reflectie over visie en lespraktijk

Evenwaardigheid en gedeelde verantwoordelijkheid

Professionalisering en ondersteuning

Professionele relatie		1	2	3	4
1. Communicatie en reflectie over visie en lespraktijk					
1.2	We hebben samen gesproken over onze visie op "wat goed onderwijs is"				
1.3	We hebben afgesproken via welke kanalen we communiceren (bv. via email, Teams, WhatsApp, ...)				
1.4	We hebben afgesproken omvat communicatie en feedback geven op een open en respectvolle manier				
1.5	We hebben samen klusregels opgesteld				
1.6	We reflecteren regelmatig samen op onze lespraktijk: "Waarom doen we de dingen die we doen? Doen we de juiste dingen? Over wat de dingen gaan?"				
1.7	We nodemen regelmatig onze samenwerking				
2. Een professionele klik					
2.1	We zijn bereid om deze samenwerking als kans te zien				
2.2	We erkennen elkaar's sterktes en zoeken waarin we elkaar complementair kunnen aanvullen				
2.3	We bespreken de gebieden en verschillen in onze gewoontes en passen ons wederzijds flexibel aan voor nodig				
2.4	We spreken regelmatig over wat we versuchten van deze samenwerking				
3. Evenwaardigheid & gedeelde verantwoordelijkheid					
3.1	We voelen ons evenwaardig in deze samenwerking				
3.2	We bespreken regelmatig hoe we de taken verdelen				
3.3	We zeggen "dit is kniflegger" en "dit is knaaf", en dragen daar samen de verantwoordelijkheid voor				
4. Professionalisering en ondersteuning					
4.1	We hebben voldoende kennis over het waarom, hoe en wat van teamteaching				
4.2	We weten wat we bereikt kunnen worden en noden hebben aan ondersteuning van onze samenwerking				
4.3	We hebben inspirerende voorbeelden van teamteaching				

Samenwerking	1. Dit heb ik altijd gedaan	2. Een heel vaak gedaan	3. Een heel weinig vaak gedaan	4. Een heel vaak gedaan	5. Dit heb ik nooit gedaan	Gemiddelde = totale score / 5	Totale score
1. Dit heb ik altijd gedaan	0	1	2	3	4		
2. Een heel vaak gedaan	0	1	2	3	4		
3. Een heel weinig vaak gedaan	0	1	2	3	4		
4. Een heel vaak gedaan	0	1	2	3	4		
5. Dit heb ik nooit gedaan	0	1	2	3	4		
Totale score							Score samenwerking
							~ / 4
Gedeelde verantwoordelijkheid	1. Dit heb ik altijd gedaan	2. Een heel vaak gedaan	3. Een heel weinig vaak gedaan	4. Een heel vaak gedaan	5. Dit heb ik nooit gedaan	Gemiddelde = totale score / 5	Totale score
1. Dit heb ik altijd gedaan	0	1	2	3	4		
2. Een heel vaak gedaan	0	1	2	3	4		
3. Een heel weinig vaak gedaan	0	1	2	3	4		
4. Een heel vaak gedaan	0	1	2	3	4		
5. Dit heb ik nooit gedaan	0	1	2	3	4		
Totale score							Score gedeelde verantwoordelijkheid
							~ / 4

2. Organisatie

“Willen we teamteaching
succesvol implementeren, dan
hebben we een nieuw
schoolgebouw nodig.”

2. Organisatie

- Teamteaching = impact op verschillende aspecten binnen klas- en schoolwerking
- Doordacht implementeren: details doordenken

Organisatie

Tijd om te plannen en overleggen

Continuïteit in de samenwerking

Infrastructuur

“Het zet ook dingen in beweging... Wees je ervan bewust dat je een proces van verandering in gang aan het zetten bent, met dalen en bergen, dat ruimer gaat dan je klas.”

2. Organisatie

Wat kan je als schoolleider doen?

- Tijd voor overleg faciliteren: (deels) structureel inroosteren
  - Belang van compatibele lessenroosters om samen te kunnen voorbereiden, lesgeven en evalueren
- Continuïteit bewaken:
  - voldoende vaak en voldoende lange termijn om winst uit samenwerking te halen
  - beperk aantal verschillende partners – zodat bv. overleg mogelijk is

Organisatie

Tijd om te plannen
en overleggen

Continuïteit in de
samenwerking

Infrastructuur

2. Organisatie

Wat kan je als schoolleider doen?

- Infrastructuur voorzien:
  - Flexibel inzetbaar voor grotere en kleinere groepen
  - Bewust gebruiken = beperkt risico op storend geluid
  - Beschikbaarheid van materiaal (bv. mobiele borden)

Klasgrootte bij teamteaching (n=467)

	Kleuter	Lager	Secundair
Minder dan 25 leerlingen	56.1	59.7	42.4
Tussen 25 en 35 leerlingen	8.2	22.2	30.7
Meer dan 35 leerlingen	35.7	18.1	26.8

Organisatie

Tijd om te plannen
en overleggen

Continuïteit in de
samenwerking

Infrastructuur

3. In afstemming met betrokkenen

“Ik moet eerst en vooral in dialoog gaan met mijn leraren over het teamteachen.”

3. Betrokkenen

- “Vrij” kiezen voor TT → als schoolteam kiezen voor TT
  - Stapsgewijs implementeren; ‘opleggen’ werkt niet
  - TT = rijke & flexibele strategie → lkn mogen modellen kiezen volgens noden en experimenteren
  - Balans tussen verwachtingen & vrijheid om vorm te geven
  - Verschillende snelheden binnen een team

Betrokkenen

Vrij kiezen voor
teamteaching

In dialoog met
ouders en
leerlingen

Groeps-
samenstelling

3. Betrokkenen

- In dialoog met ouders en leerlingen
  - over waarom jullie kiezen voor teamteaching
  - over eventuele vragen en zorgen
  - over verhouding van aantal leerlingen/leerkracht
- Groepssamenstelling: voor welke groep leerlingen is welke teamteaching nodig?

Betrokkenen

Vrij kiezen voor
teamteaching

In dialoog met
ouders en
leerlingen

Groeps-
samenstelling

4. Schoolbreed gedragen

“Ik moet als schoolleider vooral heel enthousiast zijn over teamteaching. De rest volgt dan wel vanzelf.”

4. Schoolbreed gedragen

- Gedeelde visie en doelstellingen: bespreek als team waarom jullie kiezen voor teamteaching
  - Belang van realistische kijk op teamteaching
  - Té optimistisch? = neiging om uitdagingen bij implementatie te onderschatten (cf. 'Laissez-faire')

Schoolbreed
gedragen

Gedeelde
(school)visie

Ondersteunende
schoolleiding

Successen vieren

In our school, you may try
and you get to both
succeed and fail. That's
how you learn. (Rönn-Liljenfeldt
et al., 2023, p. 8)

4. Schoolbreed gedragen

Wat kan je doen als schoolleider?

- Duidelijkheid bieden: veranderingen zoals TT brengen onduidelijkheid = stress
  - Laat collega's weten bij wie ze met vragen over TT terecht kunnen.
  - Sommige vragen kunnen onmiddellijk beantwoord worden, bv. door samen duidelijke afspraken te maken.
  - Onduidelijkheid = benoemen, inventariseren, perspectief bieden
- Open sfeer: waardering + fouten maken mag
- Feedback: Doen we de goede dingen? En doen we de dingen goed? → klasbezoeken, (video-)observaties, intervisie

- Schoolleiders geven vooral structurele ondersteuning – risico dat psychologische en emotionele ondersteuning wordt vergeten

- Vier successen: voorzie team-tijd om ervaringen te delen = samen leren

Schoolbreed
gedragen

Gedeelde
(school)visie

Ondersteunende
schoolleiding

Successen vieren

Krachtlijnen uitwisseling

Afsluiter:

Kijk terug naar jouw top drie. Op welke zou je prioritair verder willen inzetten?

Professionele relatie

Communicatie en reflectie over visie en lespraktijk

Professionele klik

Evenwaardigheid en gedeelde verantwoordelijkheid

Professionalisering en ondersteuning

Organisatie

Tijd om te plannen en overleggen

Continuïteit in de samenwerking

Infrastructuur

Betrokkenen

Vrij kiezen voor teamteaching

In dialoog met ouders en leerlingen

Groeps-samenstelling

Schoolbreed gedragen

Steunende schoolleiding

Gedeelde (school)visie

Successen vieren

Blijf op de hoogte

E S T A
F E T T

exploratie, studie en valorisatie van
effecten van teamteaching
op leerlingen en leraren

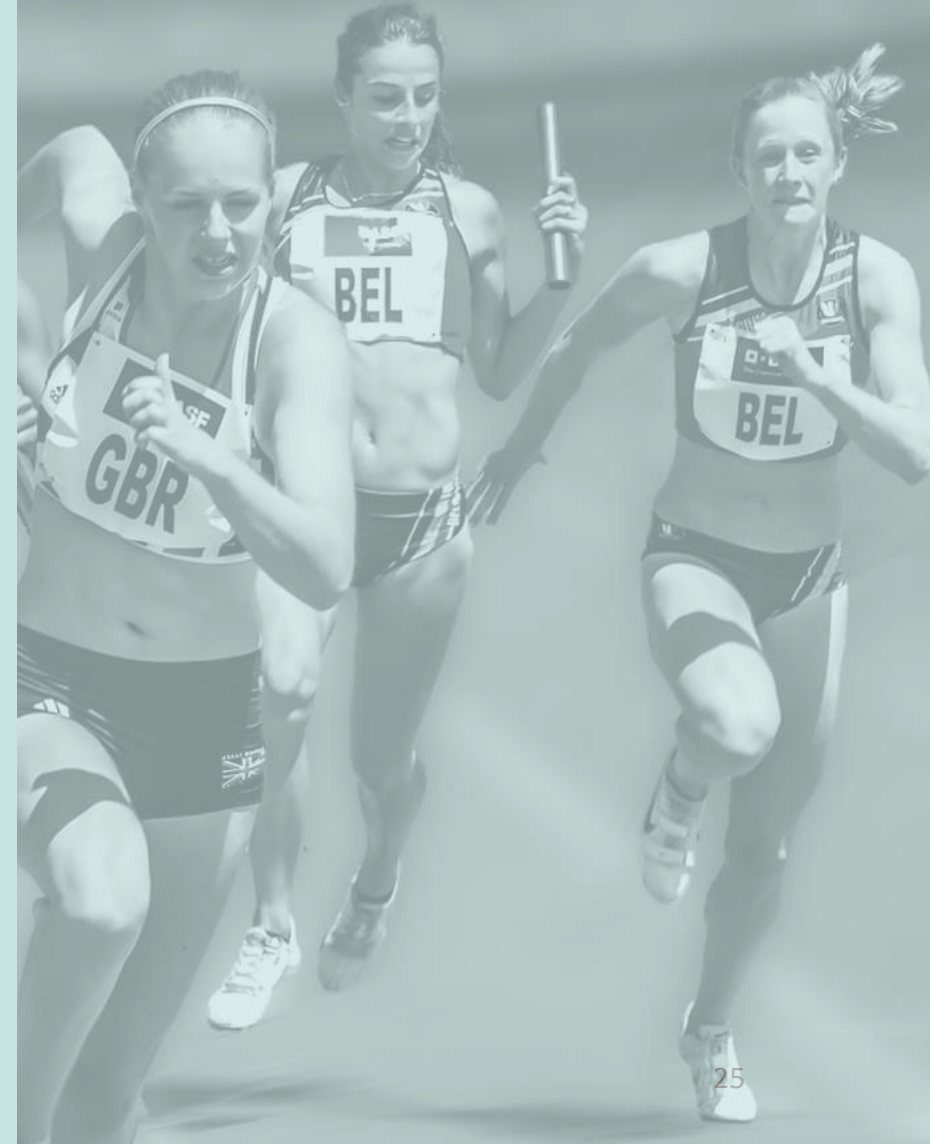
www.teamteaching-estafett.be

Teamteaching - ESTAFETT

Mieke.Meirsschaut@arteveldehs.be
Benedicte.Vanblaere@arteveldehs.be

Schooljaar 2024-2025

E S T A
F E T T

“Start met teamteaching”
basismodule met
groepssessies

Basismodule

[Lees meer](#)

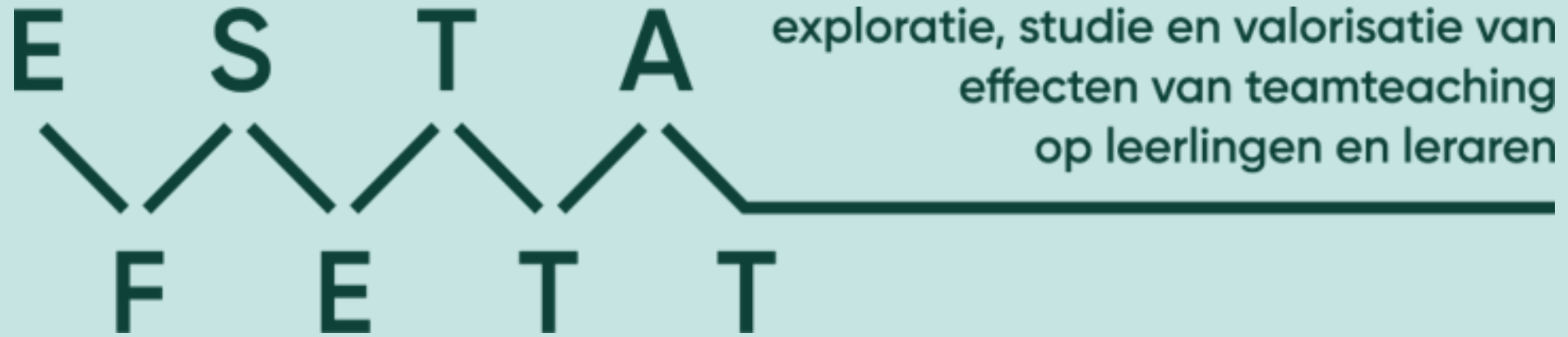

E S T A
F E T T

“Start met teamteaching”
verdiepingsmodule met
coaching op maat

Verdiepingsmodule

[Lees meer](#)

www.teamteaching-estafett.be

Bedankt!